

POSTANOWIENIE

Dnia 7 lipca 2022 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Żmij (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Elżbieta Karska

SSN Maria Szczepaniec

w sprawie ze skargi J. K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w [...] w sprawie sygn. akt III AUa [...], z udziałem Skarbu Państwa - Prezesa Sądu Apelacyjnego w [...], po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 7 lipca 2022 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Skargą na przewlekłość postępowania datowaną na dzień 10 maja 2022 r. J. K., zastępowany przez profesjonalnego pełnomocnika, wniósł o:

1. stwierdzenie, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w [...], III Wydziałem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt. III AUa [...] doszło do przewlekłości postępowania,
2. zlecenie Sądowi Apelacyjnemu w [...] prowadzącemu obecnie postępowanie niezwłoczne wyznaczenie terminu posiedzenia niejawnego i wydanie wyroku w sprawie,
3. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżącego kwoty w wysokości 7 000 zł na podstawie art. 12 ust. 4 ustawy z 17 czerwca 2004 r.,

4. zasądzenie od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] na rzecz skarżącego kosztów zastępstwa procesowego w sprawie.

W uzasadnieniu skargi wskazano, że 19 lipca 2017 r. J. K. otrzymał decyzję Dyrektora ZER MSWiA w sprawie ponownego ustalenia wysokości emerytury, która została skarżącemu obniżona. J. K. w sierpniu 2017 r., wniósł do Sądu Okręgowego w W. odwołanie od ww. decyzji zarejestrowane pod sygnaturą XIII 1U [...]. Jak wskazał skarżący, Sąd Okręgowy w W. zamiast prowadzić sprawę, powołując się na art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. postanowił zawiesić postępowanie w dniu 16 grudnia 2019 r. Sąd oczekiwał na wyrok Trybunału Konstytucyjnego, który do dnia dzisiejszego nie został wydany. Sąd mimo, iż dysponował danymi z IPN nie prowadził postępowania. 16 listopada 2020 r. Sąd Okręgowy w W. podjął zawieszone postępowanie. Ostatecznie, po kilku miesiącach Sąd Okręgowy w W. wyznaczył termin rozprawy na dzień 26 sierpnia 2021 r. i tego samego dnia wydał wyrok pozytywny dla skarżącego. Od wyroku I instancji apelację złożył organ. 28 września 2021 r. apelacja organu została doręczona pełnomocnikowi skarżącego, zaś 14 października 2021 r. została złożona odpowiedź na apelację. Skarżący wskazał, że od października 2021 r., czyli przez ponad 6 miesięcy Sąd Apelacyjny w [...], nie podjął żadnej dalszej czynności, czyli nie wyznaczył terminu posiedzenia. Jak wskazał skarżący, postępowanie w sprawie trwa od sierpnia 2017 r., tj. już prawie 5 lat bez zakończenia postępowania. Zdaniem skarżącego, oceniając długość całego postępowania, zgodnie ze standardami Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, nastąpiła przewlekłość postępowania. Od ponad pół roku Sąd Apelacyjny nie wyznaczył terminu posiedzenia. Skarżący nie ma żadnej perspektywy i nie wie kiedy jego sprawa się zakończy. Sprawa dotyczy świadczenia emerytalnego skarżącego i ma dla niego szczególne znaczenie, co powoduje, że sądy krajowe powinny wykazywać się szczególną starannością oraz szybkością w rozstrzygnięciu sprawy. Biorąc pod uwagę całość postępowania w niniejszej sprawie, łącznie z okresem niezasadnego zawieszenia postępowania, zdaniem skarżącego doszło do przewlekłości postępowania. Skarżący domaga się zapłaty stosownego zadośćuczynienia w kwocie 7 000 zł, albowiem tak długie oczekiwanie na rozpoznanie sprawy powoduje poczucie krzywdy i frustracji.

Skarb Państwa - Prezes Sądu Apelacyjnego w [...] w odpowiedzi na skargę z 30 maja 2022 r. zgłosił swój udział w toczącym się postępowaniu oraz wniósł o oddalenie skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga nie zasługiwała na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (t.j. Dz.U. 2018, poz. 75 ze zm.; dalej: ustawa o skardze na przewlekłość postępowania) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

Zgodnie z art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania, dla stwierdzenia, czy w sprawie doszło do przewlekłości postępowania, należy w szczególności ocenić terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez Sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie albo czynności podjętych przez prokuratora prowadzącego lub nadzorującego postępowanie przygotowawcze w celu zakończenia postępowania przygotowawczego lub czynności podjętych przez sąd lub komornika sądowego w celu przeprowadzenia i zakończenia sprawy egzekucyjnej albo innej sprawy dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego. Dokonując tej oceny, uwzględnia się łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, niezależnie od tego, na jakim etapie skarga została wniesiona, a także charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej jej zawichości, znaczenie dla strony,

która wniosła skargę, rozstrzygniętych w niej zagadnień oraz zachowanie się stron, a w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W przedmiotowej sprawie skarżący domagał się stwierdzenia, że w postępowaniu toczącym się przed Sądem Apelacyjnym w [...], pod sygn. akt: III AUa [...] doszło do przewlekłości postępowania, wskazując, że sąd ten od 6 miesięcy nie wyznaczył terminu posiedzenia. Skarżący kwestionował również zasadność zawieszenia postępowania przed Sądem Okręgowym w W., co w jego ocenie również miało stanowić przyczynę przewlekłości postępowania.

Utrwalone orzecznictwo Sądu Najwyższego wskazuje, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można zasadniczo mówić w przypadku beczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej w ciągu 12 miesięcy od daty wpłynięcia apelacji (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 12 maja 2005 r., III SPP 96/05, OSNP 2005, nr 23, poz. 384; z 16 marca 2006 r., III SPP 10/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 120; z 21 marca 2006 r., III SPP 13/06, OSNP 2007, nr 7-8, poz. 121; z 18 maja 2016 r., III SPP 53/16, LEX nr 2056884; z 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; z 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; z 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; z 13 grudnia 2018 r., I NSP 62/18; z 24 stycznia 2019 r., I NSP 87/18; z 27 marca 2019 r., I NSP 88/18). Nie oznacza to jednak, że w każdym przypadku, w którym przekroczony został okres 12 miesięcy, w czasie których nie wyznaczono terminu rozprawy, automatycznie następuje przewlekłość postępowania w rozumieniu ustawy. Ocena spełnienia obowiązku rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie zależy od konkretnych okoliczności, a więc wymaga uwzględnienia wielu czynników wpływających na tok postępowania. Powyższe oznacza, że przewlekłość postępowania ocenia się w każdej sprawie w sposób indywidualny, z uwzględnieniem wymienionych okoliczności.

Z analizy akt sprawy wynika, że odwołanie od decyzji organu rentowego wpłynęło do Sądu Okręgowego w W. w dniu 17 lipca 2018 r. Sprawa zarejestrowana została w repertorium w dniu 19 lipca 2018 r. W tym samym dniu sprawie przydzielano sędziego referenta. W dniu 23 sierpnia 2018 r. skarżącemu doręczono odpis odpowiedzi na odwołanie, zaś IPN wezwano do nadesłania akt osobowych oraz szczegółowej informacji o przebiegu służby J. K.. W dniu 18 marca 2019 r. sąd ponaglił IPN o przesłanie dokumentacji, która wpłynęła w dniu 7

maja 2019 r. Zarządzeniem z dnia 8 sierpnia 2019 r. przewodniczący zwrócił pismo pełnomocnika skarżącego, z uwagi na nieuzupełnienie braków formalnych pisma. Postanowieniem z 16 grudnia 2019 r. Sąd Okręgowy w W. na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesił postępowanie w sprawie z uwagi na zadane pytanie prawne do Trybunału Konstytucyjnego w sprawie XIII 1 U 326/18. Postanowienie to nie zostało zaskarżone przez żadną ze stron. Pismem z 2 listopada 2020 r. pełnomocnik skarżącego wniósł o podjęcie postępowania w sprawie. Postanowieniem z 16 listopada 2020 r. sąd podjął postępowanie w sprawie, w której następnie doszło do wymiany pism procesowych między stronami. Zarządzeniem z 17 lutego 2021 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 26 sierpnia 2021 r. Wyrokiem z 26 sierpnia 2021 r. Sąd Okręgowy w W. zmienił zaskarżoną decyzję, ustalił skarżącemu prawo do emerytury policyjnej w wysokości określonej przed 1 października 2017 r. oraz orzekł o kosztach postępowania. W dniu 17 września 2021 r. do Sądu Okręgowego w W. wpłynęła apelacja organu rentowego. Akta sprawy przekazane zostały Sądowi Apelacyjnemu w [...] w dniu 22 września 2021 r. W tym samym dniu sprawę zarejestrowano w repertorium, zaś w dniu następnym sprawie przydzielono sędziego referenta. Na zarządzenie z 23 września 2021 r. odpis apelacji doręczono pełnomocnikowi skarżącego. Odpowiedź na apelację wpłynęła do sądu II instancji w dniu 14 października 2021 r. Zarządzeniem z 18 października 2021 r. akta skierowano do spraw oczekujących na rozpoznanie według kolejności.

W świetle powyższych ustaleń i przytoczonego wyżej, utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, nie ulega wątpliwości, że przyjmowany w orzecznictwie dwunastomiesięczny czas oczekiwania na wyznaczenie rozprawy apelacyjnej w przedmiotowej sprawie nie został przekroczony. Wskazać też należy, iż utrwalone orzecznictwo Europejskiego Trybunału Praw Człowieka uznaje, że sprawa jest prowadzona przewlekłe, jeżeli trwa dłużej niż trzy lata w jednej instancji (zob. np. wyrok ETPC z dnia 10 lipca 1984 r. w sprawie *Guincho przeciwko Portugalii*, nr 8990/80), a w dwóch instancjach powyżej pięciu lat (zob. wyrok ETPC z dnia 7 lutego 2006 r. sprawie *Donnadieu przeciwko Francji*, nr 19249/02). Opóźnienie zaistniałe w trakcie jednej z faz postępowania jest dopuszczalne, pod warunkiem, że łączny czas trwania postępowania nie jest

nadmiernie długi (wyrok ETPC z 8 grudnia 1983 r. w sprawie Pretto i inni v. Włochy; skarga nr 7984/77). Przedmiotowa sprawa w pierwszej instancji, zasadniczo nie trwała dłużej niż trzy lata, biorąc pod uwagę, że zgodnie z art. 15zzs ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. 2020, poz. 374 ze zm.), w okresie stanu zagrożenia epidemicznego lub stanu epidemii ogłoszonego z powodu COVID-19, bieg terminów procesowych i sądowych w postępowaniach sądowych został zawieszony. W związku z wprowadzonymi rozwiązaniami prawnymi stanowiącymi reakcję na stan epidemii okres od 31 marca 2020 r. do 23 maja 2020 r. podlega wyłączeniu w zakresie rozpoznawania bezczynności sądu (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z 28 września 2020 r., I NSP 128/20; z 24 marca 2021 r., I NSP 182/20 i I NSP 8/21; z 21 kwietnia 2021 r., I NSP 32/12). Nie upłynął również pięcioletni okres rozpoznawania sprawy w dwóch instancjach, który wynosi mniej niż 4 lata. Z tych wszystkich względów nie sposób uznać, aby czas postępowania w sprawie III AUa [...] był zbyt długi, a w postępowaniu przed sądem apelacyjnym doszło do przewlekłości postępowania.

Zauważyć też należy, że w sprawie wywołanej skargą na przewlekłość sąd rozpoznający skargę nie jest uprawniony do merytorycznej oceny poprawności decyzji o zawieszeniu postępowania, jeżeli ocena ta musiałaby przesądzić o sposobie rozstrzygnięcia sprawy objętej skargą (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 25 listopada 2020 r., I NSP 166/20 i powołane tam orzecznictwo). Co również istotne, choć skarżący kwestionuje zasadność zawieszenia postępowania, to w żaden sposób - choć posiadał taką możliwość - nie domagał się kontroli decyzji sądu w tym przedmiocie. Ostatecznie, domagając się stwierdzenia przewlekłości jedynie przed sądem apelacyjnym, błędne jest wskazywanie wśród okoliczności uzasadniających żądanie domniemywanych uchybień sądu okręgowego. Jeżeli zaś strona twierdzi, że do przewlekłości postępowania doszło w skutek działania lub zaniechania zarówno sądu I jak i II instancji, winna żądać stwierdzenia przewlekłości zarówno przed sądem okręgowym, jak i apelacyjnym. W przedmiotowej sprawie, skarżący zdecydował się na wniesienie skargi

na przewlekłość Sądu Apelacyjnego w [...], dlatego też ewentualne działania lub zaniechania Sądu Okręgowego w W., nie mogą wpływać na ocenę sprawności postępowania sądu II instancji.

W powyższych okolicznościach Sąd Najwyższy doszedł do przekonania, że nieuzasadnione jest stwierdzenie przewlekłości postępowania w sprawie sygn. akt XIII AUa [...] toczącej się przed Sądem Apelacyjnym w [...], a zatem także wydanie sądowi II instancji odpowiednich zaleceń i przyznanie skarżącemu odpowiedniej sumy pieniężnej, albowiem oceniając indywidualnie w sprawie ogólny czas trwania postępowania nie był on nadmiernie długi.

Z tych wszystkich względów, Sąd Najwyższy na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość postępowania orzekł jak w sentencji postanowienia, oddalając skargę.

[as]